

8. Турцитѣ палятъ София презъ 1876 г.

Това събитие е описано въ писмото на Йорд. Филаретова до Н. Геровъ отъ 23.IX.1876 г. (Изъ архивата на Найденов Геровъ. Книга II, с. 651—652, № 2590). Помѣстваме следната извадка отъ него:

Ето че хванаха селяните, като не могатъ да прѣнасятъ боеветъ, грабежа и обезчестяванието на челядъ-та си, да ся прѣселватъ въ градъ; тѣй напр. по подирѣ ще ви обаждъ и имената на нѣколцина по заможни селяне, които са си вѣче изпродали всичко мило и драго за нищо и никаква цѣна и са говорили да искатъ позволеніе отъ правителството, за да могатъ да ся прѣселатъ въ града. Нѣ дали въ града ще иматъ повече спокойствие? Долнитѣ случаи нека отговоратъ. На 17-ый того при край градътъ, въ махлата Башъ-чешма, около обѣдъ избухна силенъ огънь при кѣщата на Динви и изъ сеното на сѣщія; изгорело доста сено и згради. Друга день 18-ы, часътъ около 3, догдѣто ся онай и още пушеше, избухнува и другъ отъ тлуканата на г-нъ Трайковичевѣа ханъ; до гдѣто и още огъня бѣснеешъ съ всичката си сила, ся чува огънь въ Дразмахала (на друга край на града). Хората потърчватъ смаяни, що става съ насъ. Следъ $\frac{1}{2}$ часъ други огънь пакъ на Башъ-чешма, нѣ въ средата на махалата, не е за описуване жакътъ, който ни облада; сѣкой ся опита, да ли не ще ни постигне участ на батачаніе и толкузи наши други братя. Благодареніе на Бога, послѣдитѣ двѣ огъня не има сено, за да усили огъня, та ся удушиха вѣднѣжа. Нѣ то не бѣше доста; всѣ въ сѣщото врѣме, до гдѣто огъня въ ханъ-тъ на Трайковича най силно бѣснеше, влиза едно заптіе, въпрѣкъ закона, въ кѣщата на г-на хѣ Мано подъ прѣдлогъ да търси момчета, за да гасятъ огъня; намира едно, захваща до го бие страшно, момчето ся уплашава и побѣгнува горе и заптіето по него съ гола касатура, дору у спалнята хѣ Манова. За да ся укріе, слага ся задъ бешика надъ мѣнечкото имъ дѣтенце, и заптіето захваща прѣзъ бешика да маха върху момчето; като вижда това майката на дѣте-то, снаха на хѣ Мано, па и защото были него часъ само съ една момка въ кѣщи (хѣ Мано на чифлика си, сынъ му при огъня у Трайковича, свѣтъ кърва ѣ сѣщо тѣй не била у дома си), невѣстата ся уплашва, баялдисва и до вѣчеръта опасно заболява; не знаемъ, какво ще бѣде следствието, нѣ невѣстата е била въ опасностъ. Когато ся извѣстява мѣжътъ, обажда на властъ-та и забележително е, че заптіето, като чиновникъ на властъ-та, тая последната едвамъ слѣдъ три дѣна, при настоятелно-то исканіе на тѣжителя, могла да узнае и да хване това заптіе. Не знаемъ, до колку ще бѣдѣ при мененъ закона въ лицето на този чиновникъ прѣстѣпникъ. Не е ли и то едно силнѣйше доказателство за онова, което сѣщитѣ заптіета и различни други изедници праватъ вѣнъ отъ града, далечъ и отъ по бдителната ужъ властъ, далечъ отъ консули и всекакви други свидетели. Научихъ ся, че и въ този случай фр. консулъ, както и италианскія, ходили единъ по подиръ другѣ да забележатъ на властъ-та, първѣа — да внимава тя върху захвалянитѣ да ставатъ едно подиръ друго тѣй чести огньевѣ, а другѣа — за станалото въ кѣщата на хѣ Мано. Нѣ на 21-ый вѣчерта избухнува другъ